

Lagrådsremiss

Ändrade regler för CFC-beskattnig

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 19 september 2007

Anders Borg

Ingela Willfors
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås att en ny bestämmelse införs i de s.k. CFC-reglerna (Controlled Foreign Company) i 39 a kap. inkomstskattelagen (1999:1229, IL). Förslaget innebär en möjlighet för delägare i lågbeskattade företag som är hemmahörande inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) att i vissa fall undantas från CFC-beskattnig. Undantaget ska vara tillämpligt om delägaren kan visa att den utländska juridiska personen, i den stat där den hör hemma, utgör en verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs. Ändringen föranleds av EG-domstolens dom i mål C-196/04 (Cadbury Schweppes plc).

I samband med utformningen av den nya regeln har en genomgång gjorts av EES-staternas lagstiftning på skatteområdet. Med anledning av denna genomgång föreslås vissa förändringar av den lista som finns i bilaga 39 a till IL. Vidare föreslås vissa ändringar avseende stater som inte är medlemmar i EES.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2008.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	4
3	Ärendet och dess beredning.....	7
4	Bakgrund	7
4.1	De svenska CFC-reglerna	7
4.2	EG-domstolens dom i mål C-196/04.....	8
5	Överväganden och förslag	9
5.1	En ny kompletteringsregel	9
5.2	Ändringar i bilaga 39 a inkomstskattelagen	15
5.3	Ikraftträdande	17
6	Konsekvenser för de offentliga finanserna m.m.	17
7	Författningskommentar.....	17
	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	17
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Ändrade regler för CFC-beskattnig.....	19
Bilaga 2	Remitterat lagförslag i promemorian Ändrade regler för CFC-beskattnig.....	20
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser (promemorian Ändrade regler för CFC-beskattnig).....	23

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)
dels att bilaga 39 a till lagen ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 39 a kap. 7 § ska lyda
”Kompletteringsregler”,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 39 a kap. 7 a §, av
följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 a kap.

7 a §

Aven om nettoinkomsten enligt 5 § är lågbeskattad och inte undantagen enligt 7 § skall en inkomst hos en utländsk juridisk person som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet inte anses lågbeskattad om delägaren kan visa att den utländska juridiska personen i den stat där den hör hemma utgör en verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs.

Vid bedömningen av om förutsättningarna i första stycket är uppfyllda skall särskilt beaktas

1. om den utländska juridiska personen har egna resurser i den stat där den hör hemma i form av lokaler och utrustning i den utsträckning som är nödvändig för dess verksamhet,

2. om den utländska juridiska personen har egna resurser i den stat där den hör hemma i form av personal med den kompetens som är nödvändig för att självständigt bedriva verksamheten, och

3. om den utländska juridiska personens personal självständigt fattar beslut i den löpande verksamheten och förfogar över personens likvida medel och

annan lös egendom utan andra begränsningar än vad som nödvändigt följer av lagstiftningen i den stat där den utländska juridiska personen hör hemma.

Bilaga 39 a¹

Områden som avses i 39 a kap. 7 §:

1. Afrika, med undantag av

- Djibouti,
- Liberia, och

– Liberia,
– *Marocko, vad avser sådan inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där samt inkomst från coordination centres, och*

- Seychellerna,

3. Asien, med undantag av

– Brunei Darussalam, vad avser inkomst som inte beskattas med den normala inkomstskatten där,

– Cypern, vad avser inkomst som inte beskattas med den normala inkomstskatten där, – Cypern, vad avser inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet,

- Förenade arabemiraten,

4. Europa, med undantag av

- Brittiska kanalöarna,

– *Bulgarien, vad avser inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet,*

– Estland, vad avser inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet,

– Irland, vad avser inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet,

- *Island, vad avser inkomst*

¹ Senaste lydelse 2003:1086.

från sådan bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där,

– Isle of Man,

– Monaco,

– *Montenegro, vad avser inkomst från sådan bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där,*

– Nederländerna, vad avser inkomst från finansiell verksamhet som anges i 39 a kap. 7 § andra stycket 1 om avsättning kan göras till en särskild riskreserv,

– Schweiz, vad avser inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet,

– *Statsunionen Serbien-Montenegro, vad avser inkomst från sådan bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet i Montenegro som inte beskattas med den normala inkomstskatten där, och*

– Turkiet, vad avser inkomst från sådan bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där,

– Turkiet, vad avser inkomst från sådan bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där, *och*

– *Ungern, vad avser sådan inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där,*

5. Oceanien, men bara vad avser

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008 och tillämpas på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2007.

3 Ärendet och dess beredning

Av EG-domstolens dom den 12 september 2006 i mål C-196/04 (Cadbury Schweppes plc) följer att inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) kan s.k. CFC-regler bara tillämpas på rent konstlade upplägg som sker i syfte att undvika den nationella skatt som normalt ska betalas. Av domen framgår också att en skattskyldig ska ges möjlighet att visa huruvida verksamheten i den utländska juridiska personen utgör en faktisk verksamhet (punkt 70). Någon sådan möjlighet finns inte i de nuvarande svenska CFC-reglerna.

En promemoria med förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) upprättades därför våren 2007 inom Finansdepartementet. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning över remissyttrandena finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr Fi2007/4949).

I det följande lämnar regeringen förslag till ändrade regler för CFC-beskattnings som föreslås träda i kraft den 1 januari 2008. Förslaget överensstämmer i huvudsak med promemorians förslag.

4 Bakgrund

4.1 De svenska CFC-reglerna

CFC-reglerna finns i 39 a kap. inkomstskattelagen (1999:1229, IL). De nuvarande reglerna trädde i kraft den 1 januari 2004 (SFS 2003:1086, prop. 2003/04:10, bet. 2003/04:SkU6). Reglerna tillkom som en konsekvens av införandet av nya regler om skattefrihet för kapitalvinst och utdelning på näringsbetingade andelar (SFS 2003:224).

Syftet med CFC-reglerna är att förhindra eller försvåra upplägg som genom transaktioner med lågbeskattade utländska juridiska personer syftar till att minska den svenska skattebasen. Det kan t.ex. vara fråga om så kallat ränteavdragsarbitrage eller andra transaktioner som innebär att inkomster, t.ex. genom felaktiga internpriser, förs över till koncernföretag i lågskattestater för att sedan tas hem i form av skattefri utdelning eller kapitalvinst.

CFC-reglerna innebär att en delägare i en utländsk juridisk person med lågbeskattade inkomster kan beskattas löpande för sin andel av det överskott som uppkommer hos den utländska juridiska personen. Beskattnings kan således ske oavsett om beloppet tas ut ur den utländska juridiska personen eller inte.

Med delägare i en utländsk juridisk person avses en skattskyldig fysisk eller juridisk person som – ensam eller tillsammans med personer i intressegemenskap – direkt eller indirekt genom andra utländska juridiska personer innehar eller kontrollerar minst 25 procent av den

utländska juridiska personens kapital eller röster vid utgången av delägarens beskattningsår (39 a kap. 2 § första stycket IL). Alla former av kontroll som innebär ett reellt inflytande på företagens agerande omfattas. Reglerna omfattar obegränsat skattskyldiga och begränsat skattskyldiga med andelar knutna till ett fast driftställe i Sverige (39 a kap. 2 § andra stycket IL). Innehav av andelar i en utländsk juridisk person genom svenska handelsbolag likställs med direkt innehav (39 a kap. 2 § tredje stycket IL).

Även indirekta innehav genom utländska juridiska personer kan bli CFC-beskattade. Vid ett indirekt innehav eller ett innehav genom ett svenskt handelsbolag eller en i utlandet delägarbeskattad juridisk person finns i 39 a kap. 4 § IL regler om hur andelsinnehavet ska beräknas. Vid sådana innehav i en utländsk juridisk person utgör ägarandelen produkten av kapitalandelarna i varje led av ägarkedjan.

Av huvudregeln i 39 a kap. 5 § första stycket IL framgår att en nettoinkomst hos en utländsk juridisk person ska anses lågbeskattad om den inte beskattas alls eller beskattas lindrigare än den beskattning som skulle ha skett i Sverige om 55 procent av nettoinkomsten hos den utländska juridiska personen utgjort överskott av näringsverksamhet för ett svenskt aktiebolag som bedriver motsvarande verksamhet i Sverige. Med den svenska bolagsskattesatsen på 28 procent innebär det en beskattningsnivå på 15,4 procent ($0,55 \cdot 0,28$). I andra stycket klargörs att det bara är sådana utländska juridiska personer som har en positiv nettoinkomst som kan ha lågbeskattade inkomster.

Enligt kompletteringsregeln i 39 a kap. 7 § första stycket IL ska nettoinkomsten inte anses lågbeskattad om den utländska juridiska personen hör hemma och är skattskyldig i en stat eller en jurisdiktion som räknas upp i en särskild lista (bilaga 39 a till IL) och som inte omfattas av i listan angivna undantag. Bestämmelsen i 39 a kap. 7 § andra stycket IL innebär att ett särskilt undantag från CFC-beskattning görs för vissa stater inom EES. För dessa stater ska endast inkomst från koncernintern finansiell verksamhet och koncernintern försäkringsverksamhet kunna anses lågbeskattad. I förhållande till stater med vilka Sverige har fullständiga skatteavtal är kompletteringsregeln bara tillämplig på sådana inkomster som omfattas av avtalets regler om begränsning av beskattningsrätten, 39 a kap. 7 § tredje stycket IL. Listan är geografiskt indelad och är uppdelad på de fem områdena Afrika, Amerika, Asien, Europa och Oceanien.

4.2 EG-domstolens dom i mål C-196/04

EG-domstolen har i dom den 12 september 2006 i mål C-196/04 (Cadbury Schweppes plc), rörande de brittiska CFC-reglerna, uttalat att artiklarna 43 EG och 48 EG utgör hinder för att tillämpa CFC-lagstiftning såvida inte lagstiftningen bara är tillämplig på rent konstlade upplägg som syftar till att undvika den nationella skatt som normalt ska betalas.

Bakgrunden till målet var i korthet följande. Cadbury Schweppes plc var registrerat och hade sitt säte i Storbritannien. Bolaget var moderbolag i en koncern som bland annat inbegrep två helägda dotterbolag

hemmahörande i Irland. En av anledningarna till att dessa dotterbolag hade etablerats i Irland var att vinster från den koncernintern finansieringsverksamheten skulle omfattas av den särskilda skattelagstiftning som gällde för bolag med hemvist inom det så kallade ”International Financial Services Centre” i Dublin.

Vinsterna hos de irländska dotterbolagen beskattades på en ”lägre beskattningsnivå” i den mening som avsågs i de brittiska CFC-reglerna. Eftersom inga av de villkor för undantag som ställdes i den brittiska lagstiftningen var uppfyllda aktualiserades CFC-beskattning för inkomståret 1996.

I domen konstaterade EG-domstolen att de brittiska CFC-reglerna innebar en inskränkning av etableringsfriheten (punkt 46). EG-domstolen konstaterade också att en inskränkning av etableringsfriheten inte kan motiveras av behovet att bekämpa missbruk annat än om den särskilt tjänar ändamålet att hindra beteenden som består i att rent konstlade upplägg som inte har någon ekonomisk förankring skapas i syfte att undvika skatt som normalt ska betalas på vinst från verksamhet som bedrivs inom det nationella territoriet (punkt 55). CFC-beskattning kan med andra ord inte ske när bildandet av den utländska juridiska personen har en ekonomisk förankring, oavsett om det även finns skattebetingade skäl för bildandet (punkt 65). Bolagsbildandet måste utgöra en verklig etablering i syfte att bedriva faktisk ekonomisk verksamhet i form av rörelse i värdmedlemsstaten (punkt 66). Bedömningen av huruvida en sådan etablering föreligger ska grundas på objektiva omständigheter som kan kontrolleras av utomstående, däribland i vilken grad CFC-bolaget existerar fysiskt i form av lokaler, personal och utrustning (punkt 67). EG-domstolen konstaterade också att den skattskyldige delägaren ska ges möjlighet att visa om verksamheten utgör en faktisk verksamhet (punkt 70). Efter dessa konstateranden anger EG-domstolen att det ankommer på den brittiska domstolen att avgöra om beskattning enligt den brittiska CFC-lagstiftningen är begränsad till rent konstlade transaktioner (punkt 72). EG-domstolen har således inte tagit ställning till huruvida de brittiska CFC-reglerna är förenliga med gemenskapsrätten.

5 Överväganden och förslag

5.1 En ny kompletteringsregel

Regeringens förslag: En inkomst hos en utländsk juridisk person som hör hemma inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ska inte anses lågbeskattad om delägaren kan visa att den utländska juridiska personen utgör en verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs. Frågan huruvida en sådan etablering föreligger ska avgöras mot bakgrund av en helhetsbedömning av de i det enskilda fallet relevanta omständigheterna. Omständigheter som särskilt ska beaktas vid denna bedömning är om den utländska juridiska personen har egna resurser i form av lokaler och utrustning i den utsträckning som

är nödvändig för dess verksamhet, om den utländska juridiska personen har egna resurser i form av personal med den kompetens som är nödvändig för att självständigt bedriva verksamheten och om denna personal självständigt fattar beslut i den löpande verksamheten och förfogar över den utländska juridiska personens likvida medel och annan lös egendom.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Skatteverket, Juridiska Fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Finansbolagens förening och Sveriges Redovisningskonsulters förbund* tillstyrker promemorians förslag. Flertalet remissinstanser, bl.a. *Sveriges Advokatsamfund, FAR SRS och Näringslivets skattedelegation*, avstyrker förslaget vad avser utformningen av den nya undantagsregeln. Sveriges Advokatsamfund och FAR SRS anför att ett generellt undantag från CFC-beskattnings i stället bör införas för alla etableringar inom EES. Näringslivets skattedelegation anser att förslaget till stora delar måste arbetas om så att lagstiftningen endast träffar rent konstlade upplägg. *Göta Hovrätt och Kammarrätten i Stockholm* varken tillstyrker eller avstyrker promemorians förslag men har vissa synpunkter på hur förslaget är utformat. *Länsrätten i Stockholms län, Ekobrottsmyndigheten, Finansinspektionen, Bokföringsnämnden och Närings- och teknikutvecklingsverket* har inget att erinra mot eller inte några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Behovet av ändrad lagstiftning

Reglerna i 39 a kap. inkomstskattelagen (1999:1229, IL) tillämpas bara på andelsinnehav i utländska juridiska personer med lågbeskattade inkomster. Innehav i svenska juridiska personer, eller i utländska juridiska personer med inkomster som inte anses lågbeskattade, CFC-beskattas inte. Den skattemässiga behandlingen av andelsägaren skiljer sig således åt beroende på i vilken stat den utländska juridiska personen är etablerad. En sådan skillnad i behandling utgör, vad gäller EES, en inskränkning av etableringsfriheten i den mening som avses i artiklarna 43 EG och 48 EG, se avsnitt 4.2.

Denna inskränkning kan vara motiverad om den särskilt syftar till att motverka beteenden som består i att rent konstlade upplägg som saknar ekonomisk förankring skapas i syfte att undvika den svenska skatt som normalt ska betalas på vinst från verksamhet som bedrivs i Sverige, se avsnitt 4.2.

I förhållande till övriga medlemsstater inom EES är de svenska CFC-reglerna i princip bara tillämpliga på vissa närmare angivna typer av verksamheter, främst koncernintern finansiell verksamhet och koncernintern försäkringsverksamhet. Fråga är om verksamheter där det i stor omfattning förekommer inkomster av finansiell karaktär. De nuvarande reglerna har utformats så att de i huvudsak bara träffar fall där verksamheten i den utländska juridiska personen inte är affärsmässigt

betingad. Det saknas dock en möjlighet för delägare att påvisa förekomsten av en verklig affärsmässigt betingad verksamhet och därmed undvika CFC-beskattnings. I detta avseende kan det inte uteslutas att bestämmelserna i 39 a kap. IL går utöver vad som är nödvändigt för att syftet med reglerna ska uppnås. Mot denna bakgrund föreslås att en ny bestämmelse införs i 39 a kap. 7 a § IL.

Undantag för vissa etableringar

Göta Hovrätt anser att innebörden av uttrycket *verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs* bör analyseras och förklaras närmare. *Kammarrätten i Stockholm* anför att den föreslagna regeln betecknar utländska etableringar som ska undantas från CFC-beskattnings på ett annat sätt än vad EG-domstolen gör och efterfrågar en djupare analys av frågan om den föreslagna kompletteringsregeln i dessa avseenden är förenlig med EG-domstolens dom i *Cadbury Schweppes plc. Sveriges advokatsamfund* framför att det inte kan uteslutas att uttrycket *affärsmässigt motiverad verksamhet* har en annan innebörd än det i EG-domstolens dom använda uttrycket *faktisk ekonomisk verksamhet* och att det därför kan finnas skäl att använda sistnämnda uttryck. Flera remissinstanser, bl.a. *FAR SRS* och *Näringslivets skattedelegation*, anför att uttrycket *rent konstlade upplägg* är mycket snävt och knappast ger utrymme för annat än en mycket begränsad tillämpning. De anser att vad som anges i promemorian går uppenbart längre än att endast omfatta rent konstlade upplägg och att förslaget därför inte står i överensstämmelse med EG-rätten. Enligt deras uppfattning bör den svenska lagstiftningen i stället klart ange att CFC-reglerna endast får tillämpas på rent konstlade upplägg.

Den föreslagna bestämmelsen i 39 a kap. 7 a § IL är utformad med utgångspunkt i EG-domstolens dom (se avsnitt 4.2) och innebär en möjlighet för delägare i lågbeskattade företag som hör hemma inom EES att undgå CFC-beskattnings i vissa fall. Bestämmelsen är utformad som en kompletteringsregel till 39 a kap. 5 § IL och anger att en inkomst inte ska anses lågbeskattad om den utländska juridiska personen utgör en verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs.

Som flera remissinstanser har påpekat skiljer sig den valda terminologin delvis från den som finns i EG-domstolens dom. Enligt regeringens mening innebär denna terminologiska skillnad dock inte att de principer som slås fast i nämnda dom frångås. Skillnaden består främst i att uttrycket *affärsmässigt motiverad* saknas i EG-domstolens dom. EG-domstolen har dock i senare domar, i vilka hänvisas till de principer som slagits fast i domen i mål C-196/04, använt uttrycket *affärsmässiga skäl*. En av dessa domar avser mål C-524/04 (*Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*), som rör de brittiska s.k. underkapitaliseringsreglerna. I domen (punkt 82) anges att den skattskyldige i de fall ett fiktivt upplägg inte kan uteslutas ska ges möjlighet att lägga fram ”uppgifter som rör eventuella affärsmässiga skäl” som föranlett upplägget. En annan av dessa domar avser mål C-231/05 (*Oy AA*), som rör de finska koncernbidragsreglerna. I domen (punkt 62) hänvisar EG-domstolen till ”[a]geranden som består i att

skapa fiktiva upplägg, som inte är affärsmässiga”. Sistnämnda två domar ger enligt regeringens bedömning stöd för att undantag från CFC-beskattni ng inte behöver ges i de fall det saknas affärsmässiga skäl för en etablering. Som en följd härav måste den verksamhet som bedrivs i den utländska juridiska personen vara affärsmässigt motiverad för att möjligheten till undantag från CFC-beskattni ng ska komma i fråga. Det kan också konstateras att en anpassning av nationell lagstiftning till EG-domstolens praxis inte kräver ett ordagrant införande av de uttalanden som EG-domstolen gör. Avgörande är i stället att av EG-domstolen fastslagna principer återspeglas i den nationella lagstiftningen. Enligt regeringens mening utgör det aktuella förslaget en sådan anpassning.

Bevisbörda och beviskrav

Göta Hovrätt påpekar att bevisbördans placering hos den skattskyldige avviker från vad som normalt gäller och ifrågasätter om detta är förenligt med gemenskapsrätten. *Sveriges advokatsamfund*, *FAR SRS* och *Näringslivets skattedelegation* anför att bevisbördan för att s.k. rent konstlade upplägg föreligger ligger på det allmänna. *FAR SRS* och *Näringslivets skattedelegation* anför vidare att förslaget snarast innebär en presumtion att alla innehav i lågbeskattade bolag inom EU utgör konstlade upplägg och att detta klart strider mot de principer som slås fast i domen i *Cadbury Schweppes plc*.

Vid införandet av IL placerades tidigare gällande CFC-regler i 6 kap., som reglerar juridiska personers skattskyldighet. Genom en hänvisning från 3 kap. 2 § IL gällde reglerna även fysiska personers skattskyldighet. När de nuvarande CFC-reglerna infördes flyttades reglerna till ett eget kapitel, 39 a kap. IL. I samband härmed infördes hänvisningar från 3 kap. 2 § och 6 kap. 2 § IL till 39 a kap. IL. Genom dessa hänvisningar upplyses delägare i utländska juridiska personer med lågbeskattade inkomster om att de kan vara skattskyldiga också för inkomster hos utländska juridiska personer.

Under de förutsättningar som anges i 39 a kap. IL omfattar delägarens skattskyldighet således inte enbart de inkomster som anges i 3 kap. eller 6 kap. IL utan även dennes andel av den utländska juridiska personens inkomst.

Den föreslagna kompletteringsregeln innebär en möjlighet till undantag från CFC-beskattni ng i vissa fall. Regelns karaktär av undantagsregel gör att bevisbördan för att den utländska juridiska personen utgör en verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs bör ligga på den skattskyldige. Delägaren bör ha avsevärt bättre möjligheter att göra sannolikt att en verklig etablering föreligger än vad det allmänna har att göra sannolikt att en sådan etablering *inte* föreligger. Den föreslagna placeringen av bevisbördan är således ett uttryck för principen att bevisbördan ska läggas på den part som har lättast att säkerställa en tillförlitlig bevisning. Enligt regeringens mening finns också stöd i EG-domstolens praxis för en sådan placering av bevisbördan (mål C-196/04 punkt 70, se avsnitt 4.2).

Sveriges advokatsamfund anför att beviskravet *visa* är orimligt högt. Termen *visa* används i IL för att ange bevisbördans placering och inte för att ange vilket beviskrav som ska gälla (se prop. 1999/2000:2 del 1 s.

496). Såsom *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* har påtalat kan det därför ifrågasättas om termen här tillför något som inte redan följer av allmänna principer, dvs. att bevisbördan ska ligga på den skattskyldige. Den omständighet att ett stort antal remissinstanser har kommenterat frågan om bevisbördans placering indikerar dock behovet av ett klart uttalande i lagtext. Mot bakgrund härav är det enligt regeringens mening angeläget att bevisbördans placering uttryckligen framgår av bestämmelsen.

FAR SRS och *Näringslivets skattedelegation* anför att EG-domstolens uttalande i mål C-196/04, att den skattskyldige ska *ges tillfälle* att visa att en verksamhet i den utländska juridiska personen utgör en faktisk verksamhet, inte kan tas till intäkt för att bevisbördan ska läggas på den skattskyldige.

Enligt regeringens mening utgör bestämmelsen i 7 a § just en sådan möjlighet för den skattskyldige, att inkomma med underlag till stöd för att den utländska juridiska personen utgör en verklig etablering, som EG-domstolen avser i domen.

Såsom *Göta Hovrätt* har anfört kommer – oavsett vad som anges i bestämmelsen – bevisbördan vid påförande av skattetillägg att ligga hos det allmänna. Det är således Skatteverket som ska visa – med de krav på bevisningens styrka som gäller vid påförande av skattetillägg – att en oriktig uppgift föreligger.

Verklig etablering

Göta Hovrätt och *Kammarrätten i Stockholm* anför att kriterierna i 39 a kap. 7 a § andra stycket 3 IL saknar stöd i EG-domstolens dom och efterfrågar en djupare analys. *Juridiska Fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* anser att en mer nyanserad skrivning av andra stycket bör övervägas eller att det mer tydligt ska framgå att krav i andra stycket vid en helhetsbedömning enligt första stycket inte alltid behöver vara uppfyllda. *Sveriges advokatsamfund* anser att hjälpreglerna i 39 a kap. 7 a § andra stycket IL är behäftade med stort osäkerhetsmoment. *FAR SRS* och *Näringslivets skattedelegation* anför att punkt 3 saknar stöd i EG-domstolens dom och att graden av självständighet inte behöver ha någon koppling till huruvida en dotterbolagsetablering är ett rent konstlat upplägg. *FAR SRS* anser därför att punkt 3 bör utgå. *Näringslivets skattedelegation* anför att andra stycket bör strykas, alternativt omarbetas väsentligt.

Uttrycket *verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs* används inte i andra delar av IL. I den föreslagna bestämmelsens andra stycke anges därför hur bedömningen enligt första stycket i huvudsak ska göras. Bestämmelsens andra stycke har utformats med den övergripande utgångspunkten att en helhetsbedömning ska göras som grundas på objektiva omständigheter som kan kontrolleras av utomstående. Syftet med denna prövning är att fastställa om en etablering utgör ett sådant rent konstlat upplägg som åsyftas i EG-domstolens dom. Samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet ska beaktas. Vissa omständigheter har emellertid ansetts typiskt indikera förekomsten av en sådan etablering som avses i första stycket och har därför ansetts vara av särskild vikt vid bedömningen.

En sådan omständighet är om den utländska juridiska personen har egna resurser i form av lokaler och utrustning i etableringsstaten i den utsträckning som är nödvändig för dess verksamhet. I normalfallet krävs exempelvis ett kontor samt viss kontorsutrustning för att verksamhet ska kunna bedrivas. Det krävs däremot inte att den utländska juridiska personen äger den lokal där kontoret finns. Det är tillräckligt att den utländska juridiska personen förfogar över utrymmet. Syftet är bland annat att särskilja så kallade brevlådeföretag, där den utländska juridiska personen bara innehar en postbox i etableringsstaten, från riktiga etableringar.

En annan omständighet av särskild vikt vid bedömningen är om den utländska juridiska personen har egna resurser i den stat där den hör hemma i form av personal med den kompetens som är nödvändig för att självständigt bedriva verksamheten. Den utländska juridiska personen ska således föfoga över sådan personal. Anledningen till detta är att verksamheten ska bedrivas i egen regi, utan inflytande av exempelvis personal hos den utländska juridiska personens moderbolag eller något annat koncernbolag.

Ytterligare en omständighet är om den utländska juridiska personens personal självständigt fattar beslut i den löpande verksamheten och förfogar över likvida medel och annan lös egendom utan andra begränsningar än vad som nödvändigt följer av lagstiftningen i den stat där den utländska juridiska personen hör hemma. CFC-bolaget ska således bedriva en självständig verksamhet i etableringsstaten och inte bara utgöra ett skal för en verksamhet som i realiteten bedrivs i exempelvis den stat där moderbolaget är etablerat. CFC-bolagets personal ska i regel inte i den löpande verksamheten behöva inhämta beslut eller godkännanden från något annat bolag i koncernen. Personalen ska också självständigt verkställa de beslut som fattas. I lagtexten uttrycks detta på så sätt att personalen utan begränsningar ska föfoga över lös egendom, inklusive likvida medel, som innehas av CFC-bolaget. Personalen i ett dotterbolag ska exempelvis kunna genomföra överföringar från bolagets bankkonton utan inblandning av moderbolagets personal. Vissa begränsningar måste dock anses godtagbara, nämligen sådana som nödvändigt följer av lagstiftningen i den stat där CFC-bolaget hör hemma. Det ska med andra ord vara fråga om tvingande regler.

Med anledning av den kritik som framförts av remissinstanserna är det viktigt att betona att de beslut som avses är beslut som fattas i den löpande verksamheten. Att övergripande beslut om strategier, verksamhetens ändamål etc. fattas av ägarna (genom styrelsen) är inget som ska påverka bedömningen. Vidare innebär den omständighet att det ska vara fråga om en helhetsbedömning att även fall då beslut eller godkännande i enstaka frågor måste inhämtas från något annat bolag inom koncernen kan omfattas av undantaget.

Konsekvenser för den nuvarande särregleringen inom EES

Den nya kompletteringsregeln utgör en särreglering inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Detsamma gäller för den nuvarande bestämmelsen i 39 a kap. 7 § andra stycket IL. Frågan är

därför om sistnämnda bestämmelse ska slopas när den nya kompletteringsregeln införs.

Den nuvarande bestämmelsen tillsammans med listan i bilaga 39 a till IL innebär att det, inom EES, i huvudsak endast är koncernintern finansiell verksamhet och koncernintern försäkringsverksamhet som kan komma att träffas av CFC-beskattnig. Andra typer av verksamheter är till större delen undantagna. Den föreslagna kompletteringsregeln innebär att en verksamhet är undantagen om delägaren kan visa att den utländska juridiska personen utgör en verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs. Någon åtskillnad mellan olika typer av verksamheter görs inte i den föreslagna bestämmelsen. En verksamhet som är undantagen från CFC-beskattnig enligt den nuvarande bestämmelsen är därför inte nödvändigtvis undantagen enligt den nya kompletteringsregeln.

Ett slopande av den nuvarande bestämmelsen skulle således innebära en ökad administrativ börda för delägare i vissa utländska juridiska personer. Bedömningen är därför att bestämmelsen i 39 a kap. 7 § andra stycket IL bör vara kvar. Det kan dock inte uteslutas att denna bedömning kan komma att omprövas när effekterna av den nya kompletteringsregeln i 39 § kap. 7 a § IL kan fastställas.

Förhållandet till skatteflyktlagen

Göta Hovrätt anför att regelns förhållande till lagen (1995:575) mot skatteflykt (skatteflyktlagen) får anses vara av intresse. *Sveriges advokatsamfund* anser att generalklausulens innebörd mycket väl överensstämmer med EG-domstolens uppfattning om vad som är möjligt för den nationelle lagstiftaren avseende bekämpande av skatteflykt.

Den föreslagna bestämmelsen har utformats speciellt för de fall där CFC-beskattnig aktualiseras. Även om skatteflyktlagen kan tillämpas på gränsöverskridande situationer så är det inte sådana situationer som huvudsakligen åsyftats. Lagen har ännu inte heller tillämpats i praxis i något fall som rör gränsöverskridande transaktioner. Regeringens bedömning är därför att bestämmelserna i 39 a kap. IL är nödvändiga för att motverka vissa typer av skatteundandragande, t.ex. ränteavdragsarbitrage.

5.2 Ändringar i bilaga 39 a inkomstskattelagen

Regeringens förslag: I bilaga 39 a inkomstskattelagen (1999:1229) görs ändringar beträffande Bulgarien, Cypern, Island, Marocko, Statsunionen Serbien-Montenegro och Ungern.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig i denna del.

Skälen för regeringens förslag: I samband med översynen av CFC-reglerna med anledning av EG-domstolens dom i mål C-196/04 har en genomgång av bilaga 39 a till IL gjorts. Denna genomgång har främst innefattat en analys av skattesystemen i medlemsstaterna inom EES med

syfte att uppdatera bilagan. Genomgången har resulterat i att vissa förändringar föreslås.

Bulgarien: All verksamhet som bedrivs i Bulgarien omfattas av kompletteringsregeln i 39 a kap. 7 § IL. Från och med den 1 januari 2007 är den bulgariska bolagsskattesatsen 10 procent. Av naturliga skäl är det i förhållande till stater med låg bolagsskatt som risken för skatteundandragande är störst. Erfarenhet visar att det främst är inkomster av finansiell karaktär som förekommer i upplägg med skatteundandragande syfte. Inkomster från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet i Bulgarien bör därför vara undantagna från kompletteringsregelns tillämpningsområde.

Cypern: Omfattas inte av kompletteringsregeln vad avser inkomst som inte beskattas med den normala cypriotiska bolagsskatten. Den bolagsskattesats om 4,25 procent som tidigare gällde för all offshoreverksamhet gäller numera bara internationell rederiverksamhet. I stället har Cypern infört en generell bolagsskatt på 10 procent. Av samma skäl som angivits i förhållande till Bulgarien ovan finns det därför anledning att även fortsättningsvis undanta inkomster från viss verksamhet i Cypern från kompletteringsregelns tillämpningsområde. Undantaget bör dock även här begränsas till att bara avse inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet.

Island: Omfattas inte av kompletteringsregeln i 39 kap. 7 § IL vad avser inkomst från sådan bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala isländska inkomstskatten. De isländska reglerna rörande internationella handelsföretag (ITC:s) innebar att dessa företag betalade en bolagsskatt om 5 procent i stället för den normala skattesatsen om 16 procent. Dessa regler har avskaffats med verkan från och med inkomståret 2004. ITC:s för vilka det utfärdats en giltig licens före utgången av år 2003 omfattas dock övergångsvis av reglerna och medges skatteförmåner till och med utgången av år 2007. Med beaktande av att övergångsreglerna för ITC:s upphör att gälla från och med den 1 januari 2008 bör kompletteringsregeln från detta datum omfatta Island utan begränsningar.

Marocko: Har regler som innebär en förmånlig skattemässig behandling av så kallad offshoreverksamhet gällande finansiell verksamhet samt så kallade coordination centres. Inkomster från sådan verksamhet i Marocko bör därför inte längre omfattas av kompletteringsregeln. En ändring avseende Marocko bör därför göras i bilaga 39 a till IL.

Statsunionen Serbien-Montenegro: Upplöstes i juni 2006 i de självständiga staterna Serbien och Montenegro. Det nuvarande undantaget från kompletteringsregeln gäller bara viss verksamhet i Montenegro. Mot bakgrund av detta föreslås en ändring i bilaga 39 a till IL varigenom Statsunionen Serbien-Montenegro ersätts av Montenegro. Ändringen innebär således ingen ändring i sak. Det är även fortsättningsvis bara inkomst från viss verksamhet som bedrivs i Montenegro som undantas från kompletteringsregeln.

Ungern: Koncernintern finansiell verksamhet åtnjuter förmånlig skattemässig behandling. Ungern bör därför undantas från kompletteringsregeln beträffande inkomster från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där.

5.3 Ikraftträdande

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2008 och tillämpas på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2007.

6 Konsekvenser för de offentliga finanserna m.m.

För företag och privatpersoner kommer förslaget att medföra att möjligheterna att undgå CFC-besättning utvidgas när det gäller etableringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Eftersom det är delägaren som ska visa att den nya kompletteringsregeln i 39 a kap. 7 a § IL är tillämplig innebär detta en viss ökad administrativ börda för de berörda. Med beaktande av att den nya kompletteringsregeln endast aktualiseras i förhållande till företag och privatpersoner som är föremål för CFC-besättning ska dock denna börda ställas mot den administrativa börda som undviks genom att CFC-besättning över huvud taget inte aktualiseras. Slutresultatet torde därför närmast bli en minskning av den administrativa belastningen.

Eftersom införandet av den nya kompletteringsregeln är en anpassning till gällande EG-rätt innebär bestämmelsen inte någon förändring av rättsläget. Skatteverket uppskattar att hittills endast ett begränsat antal fall föranlett CFC-besättning inom EES. Mot denna bakgrund förväntas förslaget inte ge upphov till någon offentligfinansiell effekt.

Förslaget bedöms inte heller ge upphov till någon ökad arbetsbörda för Skatteverket eller för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

39 a kap.

7 a §

Paragrafen, som är ny, innebär en möjlighet för delägare i utländska juridiska personer med lågbeskattade inkomster att undgå CFC-besättning i vissa fall. Paragrafen är utformad mot bakgrund av EG-domstolens dom i mål C-196/04, Cadbury Schweppes plc.

I *första stycket* finns en kompletteringsregel till 39 a kap. 5 § IL som innebär att vissa utländska juridiska personer inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) inte ska anses vara lågbeskattade. Bestämmelsen aktualiseras bara i de fall då inkomster inte är undantagna från CFC-beskattnings enligt 39 a kap. 7 § IL. Bestämmelsen gäller utländska juridiska personer inom EES och innebär att CFC-beskattnings inte ska ske om delägaren kan visa att den utländska juridiska personen i den stat där den hör hemma utgör en verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs. Genom bestämmelsen införs en sådan möjlighet för delägaren att visa att en verklig etablering föreligger som avses i EG-domstolens dom i nämnda mål.

För att avgöra om undantaget från CFC-beskattnings enligt första stycket är tillämpligt ska en bedömning göras av samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet. Vissa omständigheter har dock ansetts vara av särskild vikt vid bedömningen och anges därför i *andra stycket*. Uppräkningen är dock inte uttömmande.

I *punkt 1* anges att en omständighet av särskild vikt vid bedömningen är om den utländska juridiska personen har egna resurser i den stat där den hör hemma i form av lokaler och utrustning i den utsträckning som är nödvändig för verksamheten. Det faktum att det ska vara fråga om egna resurser innebär inte nödvändigtvis att den utländska juridiska personen ska vara ägare av de lokaler där verksamheten bedrivs eller den utrustning som används i verksamheten. Det är i normalfallet tillräckligt att den utländska juridiska personen förfogar över utrymmet eller utrustningen.

Ytterligare en omständighet av särskild vikt anges i *punkt 2*, nämligen om den utländska juridiska personen har egna resurser i den stat där den hör hemma i form av personal med den kompetens som är nödvändig för att självständigt bedriva verksamheten.

Enligt *punkt 3* ska vidare särskilt beaktas om den utländska juridiska personens personal självständigt fattar beslut i den löpande verksamheten och förfogar över dess likvida medel och annan lös egendom utan andra begränsningar än vad som nödvändigt följer av lagstiftningen i den stat där den utländska juridiska personen hör hemma. Den omständigheten att ägarna, genom styrelsen eller stämman för den utländska juridiska personen, beslutar om allmänt hållna riktlinjer och anvisningar för personalen bör normalt inte påverka bedömningen av om en verklig etablering föreligger. Detta kommer till uttryck genom avgränsningen ”i den löpande verksamheten”. Däremot får det, för den helhetsbedömning som ska göras enligt första stycket, betydelse om den utländska juridiska personens personal inte har befogenhet att inom ramen för givna riktlinjer fatta de beslut som krävs i den löpande verksamheten.

Bilaga 39 a

I bilagan görs ändringar beträffande Bulgarien, Cypern, Island, Marocko, Statsunionen Serbien-Montenegro och Ungern. Förslaget kommenteras i avsnitt 5.2.

Sammanfattning av promemorian Ändrade regler för CFC-beskattnig

Bilaga 1

I promemorian föreslås att ytterligare en möjlighet till undantag från CFC-beskattnig införs i 39 a kap. inkomstskattelagen (1999:1229, IL). Ändringen föranleds av EG-domstolens dom i mål C-196/04 (Cadbury Schweppes plc). Förslaget innebär en möjlighet för delägare i lågbeskattade företag som är hemmahörande inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) att i vissa fall undantas från CFC-beskattnig. För att undantaget skall vara tillämpligt måste delägaren visa att den utländska juridiska personen, i den stat där den hör hemma, utgör en verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs.

I samband med utformandet av den nya undantagsregeln har en analys gjorts av EES-staternas lagstiftning på skatteområdet. Med anledning av denna genomgång föreslås vissa förändringar av den lista som finns i bilaga 39 a till IL. Vidare föreslås vissa ändringar avseende stater som inte är medlemmar i EES.

Remitterat lagförslag i promemorian Ändrade regler för CFC-beskattnig

Bilaga 2

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229) dels att rubriken närmast före 39 a kap. 7 § och bilaga 39 a till lagen ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 39 a kap. 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 a kap.

Kompletteringsregel

Kompletteringsregler

7 a §

Även om nettoinkomsten enligt 5 § är lågbeskattad och inte undantagen enligt 7 § skall en inkomst hos en utländsk juridisk person som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet inte anses lågbeskattad om delägaren kan visa att den utländska juridiska personen i den stat där den hör hemma utgör en verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs.

Vid bedömningen av om förutsättningarna i första stycket är uppfyllda skall särskilt beaktas

1. om den utländska juridiska personen har egna resurser i den stat där den hör hemma i form av lokaler och utrustning i den utsträckning som är nödvändig för dess verksamhet,

2. om den utländska juridiska personen har egna resurser i den stat där den hör hemma i form av personal med den kompetens som är nödvändig för att självständigt bedriva verksamheten, och

3. om den utländska juridiska personens personal självständigt

fattar beslut om den löpande verksamheten och förfogar över personens likvida medel och annan lös egendom utan andra restriktioner än vad som nödvändigt följer av lagstiftningen i den stat där den utländska juridiska personen hör hemma.

Bilaga 39 a²

Områden som avses i 39 a kap. 7 §:

1. Afrika, med undantag av

- Djibouti,
- Liberia, och

- Liberia,
- Marocko, vad avser sådan inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där samt inkomst från coordination centres, och

- Seychellerna,

3. Asien, med undantag av

- Brunei Darussalam, vad avser inkomst som inte beskattas med den normala inkomstskatten där,
- Cypern, vad avser inkomst som inte beskattas med den normala inkomstskatten där,
- Cypern, vad avser inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet,
- Förenade arabemiraten,

4. Europa, med undantag av

- Brittiska kanalöarna,
- Bulgarien, vad avser inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet, och försäkringsverksamhet,
- Estland, vad avser inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet,
- Irland, vad avser inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet,

² Senaste lydelse 2003:1086.

– Island, vad avser inkomst från sådan bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där,
– Isle of Man,

– Schweiz, vad avser inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet,

– Statsunionen Serbien-Montenegro, vad avser inkomst från sådan bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet i Montenegro som inte beskattas med den normala inkomstskatten där, och

– Turkiet, vad avser inkomst från sådan bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där,

– Montenegro, vad avser inkomst från sådan bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där,

– Turkiet, vad avser inkomst från sådan bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där, och

– Ungern, vad avser sådan inkomst från bank- och finansieringsrörelse, annan finansiell verksamhet och försäkringsverksamhet som inte beskattas med den normala inkomstskatten där,

5. Oceanien, men bara vad avser

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008 och tillämpas på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2007.

Förteckning över remissinstanser (promemorian Ändrade regler för CFC-beskattnig)

Efter remiss har följande instanser avgett yttrande över promemorians förslag: Göta Hovrätt, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Ekobrottsmyndigheten, Stockholms Handelskammare, Finansinspektionen, Skatteverket, Bokföringsnämnden, Juridiska fakulteten vid Stockholms Universitet, Sveriges advokatsamfund, FAR SRS, Sveriges Försäkringsförbund, Svenska Bankföreningen, Finansbolagens förening, Fondbolagens Förening, Svenskt Näringsliv, Närings- och teknikutvecklingsverket, Fastighetsägarna och Sveriges Redovisningskonsulters Förbund (SRF).

Yttranden har också inkommit från: Näringslivets Skattedelegation.

Följande remissinstanser avstår från att yttra sig eller har inte svarat: Internationella Handelshögskolan i Jönköping, Företagarna, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Landsorganisationen i Sverige (LO), Svenska Fondhandlareföreningen, FöretagarFörbundet, Svenska Riskkapitalföreningen och Sveriges Bokförings- och revisionsbyråers Förbund.